

опанування професійних навичок студентами й отримання можливостей живого спілкування з пацієнтами [4; 6].

Громадська думка про необхідність реформи стоматологічної служби в охороні здоров'я у вигляді загальної лікарської стоматологічної практики загалом сформувалася. Проте постала проблема визначення етапів і моделей переходу до такої практики і, що дуже важливо, кадрового забезпечення. Ця проблема вкрай складна і багатоаспектна, оскільки торкається нормативної бази медичної допомоги.

Необхідність системного підходу до реформування підготовки стоматологічних кадрів передбачає охоплення всіх спеціальностей лікарів-стоматологів, які ведуть прийом населення. Це зумовлено тим, що формування прийому загальної лікарської практики супроводжується скороченням відвідувань лікарів-стоматологів вузьких спеціальностей, що спричиняє зміну навантаження лікарів усіх цих груп спеціальностей. Фактично в лікаря-стоматолога загальної практики формується «змішаний прийом» пацієнтів, що впливає на його питомі трудовитрати. При цьому слід урахувати, що відбувається скорочення обсягів допомоги в інших лікарів-стоматологів у бюджетній установі у зв'язку з частковим усуненням дублювання в роботі лікарів загальної практики і лікарів із вузькою спеціалізацією [5].

Таким чином, розвиток вищої медичної освіти в Україні – це актуальна проблема в наш час, оскільки саме від нього багато в чому залежить здоров'я і добробут теперішніх і майбутніх поколінь. Тому для розв'язання проблем підготовки майбутніх лікарів у закладах вищої медичної освіти України необхідне проведення певних заходів, спрямованих на підвищення рівня медичної освіти:

- підготовка медичних кадрів відповідно до нових навчальних стандартів і навчальних планів;
- розробка нових навчальних планів і програм, які дозволяють проводити підготовку медичного персоналу відповідно до сучасних вимог і досягнень у медицині;
- збільшення обсягу фінансування для забезпечення навчальних баз і оснащення навчальних закладів сучасним обладнанням;
- розширення переліку баз виробничої практики;
- удосконалення післядипломної медичної освіти і підвищення кваліфікації кадрів.

Список використаної літератури

1. Аветіков Д. С. Урахування професійних здібностей студента в процесі підготовки майбутніх хірургів-стоматологів і щелепно-лицевих хірургів / Д. С. Аветіков, І. В. Яценко, К. П. Локес // Основні напрямки удосконалення підготовки медичних кадрів у сучасних умовах : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2015. – С. 5–6.
2. Баранова М.С. Роль медичного образования в современном обществе / Баранова М.С., Ермолаева Е.В. // Бюллетень медицинских интернет-конференций. – 2016. – Т. 6, № 1. – С. 158.
3. Веденко Б.Г. Кадрові проблеми, що спрямовані на якість і безпеку медичної допомоги (погляд звичайних лікарів) / Б.Г. Веденко, Ф.В. Мельник, А.В. Даценко // Новости медицины и фармации. – 2010. – № 20. – С. 20-21.
4. Дистанційне навчання як нова технологія практичної підготовки і контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах / [Д.С. Аветіков, І.В. Яценко, К. П. Локес, С. О. Ставицький] // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2018. – С. 8–10.
5. Методи контролю рівня знань студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів / [К. П. Локес, І. В. Яценко, О. О. Розколупа, В. В. Айперт] // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2018. – С. 154–156.
6. Міждисциплінарна інтеграція при підготовці студентів стоматологічних факультетів / [К. П. Локес, С. О. Ставицький, О. О. Розколупа, В. В. Іщенко] // Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, Полтава, 24 берез. 2016 року. – Полтава, 2016. – С. 132–133.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ХІРУРГІЇ

**Люлька О. М., Ляховський В. І., Нємченко І. І., Ковальов О. П., Костомарова І. В.,
Городова-Андрєєва Т. В., Кизименко О. О.**

Українська медична стоматологічна академія

Модернізація системи вищої освіти України має забезпечити ступінь підготовки медичних фахівців на рівні міжнародних стандартів. Активне впровадження самостійної роботи в навчальний процес підвищує якість навчання і забезпечує зацікавленість студентів пізнавальною діяльністю.

Ключові слова: самостійна робота, вища освіта, практична підготовка.

Modernization of the system of higher education in Ukraine should ensure the training of medical specialists at the level of international standards. Active non-implementation of independent work in the educational process increases the quality of learning and provides students with an interest in the cognitive activity.

Keywords: independent work, higher education, practical preparation.

Успішність реалізації медичної реформи в Україні неможливо уявити без змін підготовки майбутніх лікарів у закладах вищої медичної освіти. Сучасний етап модернізації системи вищої освіти України висуває на перше місце необхідність забезпечення якості підготовки фахівців на рівні міжнародних стандартів. Приєднання України до єдиного світового освітнього і дослідницького простору стало важливим фактором, що стимулює та підвищує ефективність роботи викладачів і студентів [2].

Принциповими положеннями сучасної системи навчання в ЗВО є досягнення керованого і контрольованого засвоєння студентами певної сукупності знань, умінь і навичок із дисципліни відповідно до вимог навчальних планів і програм.

В умовах ринкової економіки перевага віддається людям відповідальним, ініціативним, винахідливим, поряд-

ним, які не бояться новаторських пошукових дій і в наукових дослідженнях, і в професійній діяльності.

Систематичне вивчення сучасної навчальної та спеціальної літератури, можливості використання мережі Інтернет для отримання інформації, спілкування з колегами інших регіонів і країн, знання іноземних мов, мотивація навчання – запорука засвоєння глибоких теоретичних знань із дисципліни. Розташування кафедри на клінічній базі з достатньою кількістю ліжок, сучасною діагностичною і лікувальною апаратурою, що дозволяє надавати своєчасну і необхідну медичну допомогу хворим, доступність лікувально-діагностичних методів для навчального процесу створюють умови для повного і всебічного формування практичних навичок та вмінь студентів під час практичних занять, чергувань у клініці, виробничої практики, самостійної роботи [1]. Це можна назвати першим професійним досвідом у лікарській діяльності. Одночасно обов'язковою умовою навчального процесу в медичному ЗВО є формування самостійності як риси особистості студентів.

Особливість роботи в хірургічній клініці полягає перш за все у високій відповідальності за результати своєї діяльності. Лікар-хірург приймає важливі рішення, виконує складні й ризиковані операції. Усе це вимагає від майбутнього фахівця досконалих знань та вмінь, доброї фізичної і психічної витримки, дисциплінованості, доброзичливості, чіткого виконання професійних обов'язків.

Практичні заняття викладачі намагаються проводити не в навчальних кімнатах, а в палатах “біля ліжка хворого”, у перев'язувальних, операційних, приймальному відділенні, лабораторіях, діагностичних кабінетах тощо. Цим досягається максимальна активна участь кожного студента в перев'язках, операціях, накладанні швів та в інших маніпуляціях і обстеженнях. Усе це збагачує враження студентів, посилює інтерес до роботи хірурга. Студенти навчаються медичній логіці, аналітичному і синтетичному мисленню. Це викликає цікавість до хірургічної літератури, наукового пошуку, практичної переоцінки власних знань.

Розкрити індивідуальні здібності особистості, сформувані самостійне мислення студентів для вироблення діагностичних концепцій і хірургічних прийомів дозволяє самостійна робота. Тому одним зі шляхів оптимізації й підвищення ефективності навчання студентів та закріплення знань стало вдосконалення методів самостійної роботи. Самостійною роботою студенти займаються протягом практичних занять і під час виконання навчально-дослідницької роботи, а в позааудиторний час – при вивченні тем практичних занять, а також тем, винесених на самостійне опрацювання. Коло конкретних питань визначене в методичних розробках.

З перших кроків перебування студентів у хірургічній клініці викладачі прищеплюють їм уміння спілкуватися з хворим і змістовного опитування, навчають цілеспрямовано збирати анамнез, детально і вміло обстежувати хворого. Біля ліжка хворого студенти навчаються активному розпізнаванню симптомів і синдромів хірургічної хвороби, а потім опановують складні питання етіології і патогенезу патологічного процесу. Під час виконання таких вправ необхідно дотримуватись активного самостійного виконання їх кожним студентом окремо під наглядом викладача. Необхідно, щоб усі дії студентів супроводжувались і корегувались викладачем протягом практичного заняття. Дуже важливо, щоб у студентів складалася думка, що вони вирішують завдання самостійно.

Глибина засвоєння матеріалу практичного заняття значною мірою залежить від системи контролю, яка характеризується безперервністю, цілеспрямованістю, дієвістю і має враховувати індивідуальність студентів.

Акцентування на індивідуальних особливостях студентів дозволяє викладачу допомогти їм більш повно розкрити свої здібності і цим спонукати до активної самостійної роботи або дати корисні поради щодо її правильної організації. Вимогливе й одночасно доброзичливе ставлення до студентів не тільки сприяє їх свідомому прагненню до знань, а й позитивно впливає на їх виховання. Розбір практичного заняття з оцінкою якості підготовки кожного студента дозволяє розкрити суть помилок, проаналізувати причини неправильних формулювань і неточних визначень або недостатнє володіння практичними навичками, намітити шляхи їх усунення.

Різноманітні форми позааудиторної самостійної роботи студентів у вигляді створення диференційованих діагностичних таблиць, підготовки відповідей на контрольні запитання, розв'язання ситуаційних задач та засвоєння матеріалу підручників і монографій відіграють провідну роль у розвитку пізнавальної діяльності студентів та готовності до самоосвіти й участі в науково-дослідній роботі. На кафедрі акцентується увага на організації самостійної роботи студентів над поглибленим вивченням окремих розділів предмета.

Робота в студентському науковому гуртку орієнтована на поглиблене вивчення окремих питань хірургії, яким у програмі приділена недостатня увага. Крім того, навички, здобуті студентами в гуртку, дають змогу молодим хірургам використовувати їх при аналізі своєї роботи. Студентський науковий гурток працює згідно з планом. Викладачі працюють зі студентами протягом ургентних чергувань. На них зацікавлені студенти мають можливість безпосередньо ознайомитися з особливостями роботи лікаря-хірурга, обстежити хворих, які потребують невідкладної допомоги, опанувати практичні навички, детальніше ознайомитись і працювати з медичною документацією.

Підготовленіші студенти займаються науковою роботою з викладачами кафедри. Вони засвоюють методики біохімічних, клінічних та інших досліджень, мають досвід роботи в обласній науково-медичній бібліотеці. Усе це дає змогу студентам якісно підвищити рівень знань із хірургії, а тим, які обрали спеціальність хірурга, опанувати і практичні навички роботи з хворими.

Питання, винесені на самостійне опрацювання, включені в різноманітні форми і методи перевірки знань студентів (усне і письмове опитування, тестові завдання, ситуаційні задачі), висвітлюються у виступах, написанні рефератів, які сприяють виникненню наукової дискусії. Для досягнення цієї мети студентам також пропонується розв'язувати проблемні питання і задачі, які вимагають тривалого пошуку й використання додаткової літератури. Це сприяє розвитку в студентів творчої пізнавальної діяльності й формуванню наукового світогляду.

Отже, активне впровадження різноманітних форм і методів самостійної роботи в навчальний процес сприяє підвищенню якості навчання і забезпечує зацікавленість студентів пізнавальною діяльністю.

Список використаної літератури

1. Особливості самостійної роботи студентів на кафедрі хірургії №1 / Люлька О.М., Ляховський В.І., Дудченко М.О. [та ін.] // Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2017. – С.93-94.
2. Степко М. Ф. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес / М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш // Освіта. – 2004. – С. 3-4.